

Sütsüz Dağı (Antalya) ve Çevresinin Endemik Bitkileri ve Tehlike Kategorileri

Hakkı DEMİRELMA*¹, Yavuz BAĞCI², Hüseyin DURAL¹, Kuddisi ERTUĞRUL¹

¹Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Temel Eczacılık Bilimleri, Farmasötik Botanik Ana Bilim Dalı, Konya, Türkiye

Geliş / Received: 17/04/2018, Kabul / Accepted: 08/08/2018

Öz

Bu araştırma 1999-2003 yılları arasında ülkemizin önemli bitki alanlarından birisi olan Sütsüz Dağı ve çevresinde yayılış gösteren endemik bitkileri tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Antalya il sınırları içerisinde yer alan araştırma alanının kuzey ucu Konya - Antalya il sınırını oluşturur. Araştırma alanı Davis'in kareleme sistemine göre C4 karesinde yer almaktadır. Araştırma sonucunda bölgeden 25 familya ve 60 cinse ait 92 takson tespit edilmiştir. Çalışma alanındaki endemik taksonlar IUCN kategori 3.1 versiyonuna göre değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda 1 taksonun (% 1.09) CR (Çok tehlikede), 5 taksonun (% 5.44) EN (Tehlikede), 10 taksonun (% 10.87) VU (Zarar görebilir), 23 taksonun (% 25.0) NT (Tehdit altına girebilir) ve 53 taksonun (% 57.60) LC (En az endişe verici) kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Endemik, IUCN, Sütsüz Dağı, Tehlike Kategorileri

The Endemic Plants of Sütsüz Mountain (Antalya) and its Surroundings and Their Threat Categories

Abstract

This study were carried out between 1999 and 2003 to determine the endemic plants of Sütsüz Mountain and its surrounding that is one of the most important plant area in Turkey. The study area is located in northern part of Antalya province and it forms aborder between Konya and Antalya provinces. According the Davis's Grid systems it placed in C4 square. According to the results of study, 25 families, 60 genera and 92 taxa were identified in study area. Endemic plants of study area were evaluated by IUCN Categories Version3.1. According to results, the rates of IUCN categories as follows; CR (Critically endangered) 1 taxon (1.09 %), EN (Endangered) 5 taxa (5.44 %), VU (Vulnerable) 10 taxa (10.87 %), NT (Near threatened) 23 taxa (25.0 %) and LC (Least concern) 53 taxa (57.60 %) repectively.

Keywords: Endemic, IUCN, Sütsüz Mountain, Threat Categories

1. Giriş

Ülkemiz gerek endemik takson sayısı bakımından gerekse de tür çeşitliliği bakımından dünyada oldukça önemli bir yere sahip olup, tüm Avrupa ile kıyasladığında endemik takson ve tür sayısı bakımından hiçte azımsanmayacak sayıda bitki çeşitliliğine sahiptir. Türkiye Bitkileri Listesinde belirtildiği gibi 11707 taksondan 3649'u endemik olup endemizm oranı % 31.82'dir (Güner vd., 2012). Son yıllarda özellikle Türk botanikçiler tarafından çok sayıda endemik takson bilim dünyasına tanıtılmış ve Türkiye Florası'na büyük

oranda katkı sağlanmıştır. Son yıllarda araştırma bölgesi civarından bilim dünyası için çok sayıda yeni taksonlar tanımlanmıştır, bunlar: *Aethionema alanya* H.Duman Duman (1994), *Minuartia asiyeae* H.Duman Duman (1998), *Allium karacae* Koyuncu Koyuncu (1994), *Psephellus hadimensis* (Wagenitz, Ertuğrul & Dural) Wagenitz Wagenitz ve Hellwig (2000), *Allium goekyigiti* Ekim, H.Duman & Güner Ekim vd. (1999), *Pentanema alanyense* H.Duman & Anderb. Duman ve Anderberg (1999), *Arabis alanyensis* H.Duman Duman (2001), *Chrysophthalmum gueneri* Aytaç & Anderb.

Aytaç ve Anderberg (2001), *Nonea dumanii* Bilgili & Selvi Bilgili vd. (2012), *Arenaria mcneillii* Aytaç & H. Duman Aytaç ve Duman (2004), *Origanum husnucan-baserii* H. Duman, Aytaç & A. Duran (Duman vd., 1995). Gerçekleştirilen bu çalışmayla, şimdiye kadar ayrıntılı olarak çalışılmamış olan Sütsüz Dağı ve çevresinde yayılış gösteren endemik taksonları tespit edilerek Türkiye Florası'na katkıda bulunulmuştur.

2. Materyal ve Metot

Araştırma bölgesi, Hadim (Konya) ilçesinin yaklaşık 60 km güneybatısında ve Konya iline yaklaşık 150 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Araştırma bölgesinde bulunan tek yerleşim merkezi Fakırçalı'dır. Ayrıca yörede Alanya'ya bağlı köylerin yaylaları bulunmaktadır. Gökbel yaylası, Cindi yaylası, Beyreli yaylası, Fakırçalı yaylası, Gömülgen yaylası, Egerbel yaylası gibi. Bölgede oldukça sarp yükseltiler ile Gevne Çayı ve Arpalık Çayının oluşturduğu dar ve yüksek vadiler görülür. Araştırma bölgesinin büyük bir kısmını Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları kapsamaktadır. Kireçsiz Kahverengi oluşumu gösteren sert kalker eski olup Permien yaşlıdır. Araştırma alanının bir kısmında Kireçsiz Kahverengi Topraklar ve bazı yerlerde de çıplak kayalıklar bulunmaktadır (Anonim, 1974). Çalışma alanında paleozoyik çökellerini Karbonifer ve Permien yaşlı formasyonlar, Mesozoik çökellerini de Triyas ve Jura yaşlı formasyonlar oluşturur. Karbonifer ve Permien çökelleri kuvars elemanlı kumtaşları ve resifal kireçtaşlarından oluşmuştur. Triyas ve Jura çökellerini ise kireçtaşları, dolomitik kireçtaşları, şeyl, kumtaşı ve çakıl taşları oluşturur. Çalışma alanında karbon çökelleri arasında bulunan kuvars arenitler, çoğunlukla sarımsı-kahverengi ve bej bir görünüme sahiptir. Kuşak Dağı tabanda Alt Permien yaşlı, Arpalık bölgesinin kuvars arenitleri üzerinde uyumlu olarak gelir. Üstten ise bol algli

Mizzia'lı kireçtaşlarını, Haydar formasyonuna ait Göztaş üyesinin stromatolitik-oolitik kireçtaşları uyumlu olarak örter (Turan, 1985). Araştırma alanına en yakın istasyon olarak Hadim belirlenmiştir. Konya Meteoroloji Müdürlüğü'nden Hadim'e ait yağış ve sıcaklık ile ilgili iklimsel bilgilere göre Hadim'in yıllık yağış ortalaması 664.5 mm, yıllık sıcaklık ortalaması 9.6 °C'dir (Anonim, 1999). Yağış, yaz ve sonbahar mevsimlerinde azalmakta, kış ve ilkbahar mevsimlerinde ise artmaktadır. Buna göre yağış rejimi kış, ilkbahar, sonbahar ve yaz (KİSY) şeklinde sıralanmakta ve Doğu Akdeniz birinci tip yağış rejimi tipine girmektedir (Akman, 1990). Bölgenin iklimini karakterize edecek çeşitli özellikler De Martonne-Gottman, De Martonne ve Emberger formülleri ile ortaya çıkarılmıştır. De Martonne-Gottman metoduna göre; Hadim için elde edilen değer $I=18$ 'dir. Bu değer Hadim için yarı-kurak, nemli iklimi gösterir (Akman, 1990). Emberger'in Yağış-Sıcaklık Emsali metoduna göre; $Q=76$ değeri bulunur. İndis değerlerinden bakıldığı zaman Hadim az yağışlı Akdeniz iklimine girmektedir (Akman, 1990). Emberger'in Kurak Devre Formülüne göre; $S=0.4$ olarak bulunur. Bu sayı 5'ten küçük olduğu için istasyon Akdeniz'lidir (Akman, 1990). Araştırma materyalini, 1999-2003 yılları arasında yapılan arazi çalışmaları sonucunda bölgeden toplanan bitki örnekleri oluşturmaktadır. Bitkilerin değişik vejetasyon devrelerine rastlayan Nisan-Eylül ayları arasında yapılan arazi çalışmaları sonucunda 1300 civarında bitki örneği toplanmıştır. Araziden toplanan bitkiler kurutulmuş, numaralandırılmış ve herbaryum örneği haline getirilmiştir. Bitki örnekleri Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi KNYA Herbaryumu'nda saklanmaktadır. Toplanan bitki örnekleri teşhis edilirken "Türkiye Florası" adlı eserden faydalanılmıştır (Davis, 1965-1985; Davis vd., 1988; Güner vd., 2000). Bitki listesinde yer alan taksonların Latince isimleri ve yazar

adları “Türkiye Bitki Listesi” eserine göre düzenlenmiştir. Endemik bitkilerin tehlike kategorileri “Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı” adlı esere göre değerlendirilmiştir (Ekim vd., 2000). Çalışma alanındaki endemik bitki listesi verilirken, familyalar ve familyalar altındaki taksonlar alfabetik sıra ile verilmiştir. Endemik bitki listesinde yer alan özellikle CR, EN, VU kategorilerinde yer alan taksonların tehlike durumlarının formüllerinin açılımı şöyledir: **VU B1a**: Yayılış alanı 20.000km²'den az, ciddi derecede parçalanmış ya da sadece 10 veya daha az yerde bulunur. **VU Bab(i)**: Yayılış alanı 20.000 km²'den az, ciddi derecede parçalanmış veya sadece 10 ya da daha az yerde bulunur. Yayılış alanında düşüş var. **VU B1ab(i,iii)**: Yayılış alanı 20.000km²'den az, ciddi derecede parçalanmış ya da sadece 10 veya daha az yerde bulunur. Yayılış alanı, habitatın alanı, yayılış ve/veya niteliğinde düşüş var. **EN B1ab(i)**: Yayılış alanı 5000km²'den az, ciddi derecede parçalanmış ya da sadece 5 veya daha az yerde bulunur. Yayılış alanında düşüş var. **EN B1ab(i,iii)**: Yayılış alanı 5000 km²'den az, ciddi derecede parçalanmış ya da sadece 5 veya daha az yerde bulunur. Yayılış alanı, habitatın alanı, yayılış ve/veya niteliğinde düşüş var. **CR B1ab(i,iii)**: Yayılış alanı 100 km²'den az, ciddi derecede parçalanmış ya da sadece tek bir yerde bulunur. Yayılış alanı, habitatın alanı, yayılış ve/veya niteliğinde düşüş var (IUCN, 2001).

3. Sonuç ve Tartışma

Çalışma alanında yapılan floristik araştırmalar sonucunda 92 endemik takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu taksonlardan: CR (Çok tehlikede) kategorisinde 1 takson (% 1.09), EN (Tehlikede) kategorisinde 5 takson (% 5.44), VU (Zarar görebilir) kategorisinde 10 takson (% 10.87), NT (Tehdit altına girebilir) kategorisinde 23 takson (% 25.0) ve LC (En az endişe verici) kategorinde 53 takson (% 57.60) tespit edilmiştir (Tablo 1). Çalışma

alanımız yakınında yer alan Gevne Vadisi barındırdığı bitki türleri bakımından ülkemizde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple yalnızca Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yayılış gösteren *Diplotaenia hayridumanii* Pimenov & Kljuykov, *Opopanax persicus* Boiss., *Heracleum pastinacifolium* C. Koch subsp. *pastinacifolium* ve *Oenanthe sophiae* Schischk. türlerinin bu bölgede yaşamlarını sürdürdüğünü ve bölgenin ilginç bir mikroklima özelliğine sahip olduğu bildirilmiştir (Duman vd., 2000). 1845 yılında Geyik Dağı çevresinden toplanan *Hedysarum anatolicum* Amirahm. & Kaz.Osaloo'un tanımlanmasından yaklaşık 150 yıl sonra bölgemizde yayılış gösterdiği tarafımızdan tespit edilmiştir (Ertuğrul vd., 2003). Ayrıca monotipik cins olan *Crenosciadium siifolium* Boiss. & Heldr. ve *Leucocyclus formosus* Boiss. subsp. *amanicus* (Rech fil) Hub.-Mor. & Grierson'un alanda yayılış gösterdiği belirtilmiştir (Duman vd., 2000).

Tablo 1. Araştırma alanındaki endemik taksonların tehlike kategorilerine göre dağılımları ve oranları.

Tehlike Kategorileri	Takson sayısı	Yüzde (%) Oranı
CR (Çok tehlikede)	1	1.09
EN (Tehlikede)	5	5.44
VU (Zarar görebilir)	10	10.87
NT (Tehdit altına girebilir)	23	25.0
LC (En az endişe verici)	53	57.60

Endemik Taksonların IUCN Kırmızı Liste Kategorileri (2001) Sürüm 3.1 Listesi

AMARYLLIDACEAE

Allium goekyigitii Ekim, H.Duman & Güner
EN B1ab(i, iii)

Allium isauricum Hub.-Mor. & Wendelbo
VU B1a

APIACEAE

Ferulago aucheri Boiss. **LC.**

ASPARAGACEAE

Asparagus coodei P.H.Davis **EN B1ab(i, iii)**

Bellevalia clusiana Gyrisseb. **LC.**

Bellevalia tauri Feinbrun **LC.**

Hyacinthella glabrescens (Boiss.) K. Person & Wendelbo **NT.**

Muscari anatolicum Cowley & N. Özhatay. **NT.**

Muscari aucheri (Boiss.) Baker **LC.**

Muscari bourgaei Baker **LC.**

Muscari discolor Boiss. & Hausskn. **NT.**

Muscari racemosum Mill. **VU B1ab(i, iii)**

Ornithogalum alpigenum Stapf. **NT.**

ASTERACEAE

Achillea teretifolia Willd. **LC.**

Centaurea deflexa Wagenitz **VU B1ab(i)**

Cicerbita variabilis (Bornm.) Bornm. **LC.**

Helichrysum arenarium (L.) Moench subsp. *aucheri* (Boiss.) Davis & Kupicha **LC.**

Inula anatolica Boiss. **LC.**

Pentanema alanyense H.Duman & Anderb. **CR B1ab(i, iii)**

Senecio farfarifolius Boiss. & Kotschy **LC.**

Tanacetum cadmeum (Boiss.) Heywood, subsp. *cadmeum* **LC.**

BORAGINACEAE

Alkanna sieheana Rech. f. **NT.**

Onosma isauricum Boiss. & Heldr. **LC.**

Onosma sieheana Hayek **VU B1ab(i)**

Onosma stenoloba Hausskn. ex Riedl **LC.**

BRASSICACEAE

Aethionema alanyae H.Duman **VU B1ab(i, iii)**

Arabis aubrietoides Boiss. **LC.**

Aubrieta canescens (Boiss.) Bornm. subsp. *canescens* **LC.**

Hesperis kotschyi Boiss. **LC.**

CAMPANULACEAE

Asyneuma compactum (Boiss. & Heldr.) Damboldt **NT.**

Asyneuma limonifolium (L.) Janch. subsp. *pestalozzae* (Boiss.) Damboldt **LC.**

Asyneuma linifolium (Boiss. & Heldr.) Bornm. subsp. *linifolium* **LC.**

Campanula macrostyla Boiss. & Heldr. **NT.**

Campanula pterocaula Hausskn. **NT.**

Campanula trachyphylla Schott & Kotschy **NT.**

CAPRIFOLIACEAE

Pterocephalus pinardii Boiss. **LC.**

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria acerosa Boiss. **LC.**

Arenaria tmolea Boiss. **LC.**

Bolanthus frankenioides (Boiss.) Bark. var. *fasciculatus* (Boiss. & Heldr.) Bark. **NT.**

Dianthus cibrarius Clem. **LC.**

Dianthus recognitus Schischk. **NT.**

Gypsophila curvifolia Fenzl. **LC.**

Minuartia leucocephala (Boiss.) Mattf. **LC.**

Saponaria prostrata Willd. subsp. *prostrata* **LC.**

Silene capitellata Boiss. **LC.**

Silene caramanica Boiss. & Heldr. **LC.**

CONVOLVULACEAE

Convolvulus galaticus Rostan ex Choisy **LC.**

CRASSULACEAE

Rosularia chrysantha (Boiss.) Tahkt. **LC.**

FABACEAE

Astragalus acmonotrichus Fenzl. **LC.**

Astragalus hirsutus Vahl. **LC.**

Astragalus lydius Boiss. **LC.**

GERANIACEAE

Erodium absinthoides Will. subsp. *absinthoides* **LC.**

Erodium cedrorum Schott & Kotschy subsp. *cedrorum* **NT.**

Geranium glaberrimum Boiss. & Heldr. **NT.**

IRIDACEAE

Crocus biflorus Mill. subsp. *isauricus* (Siehe ex Bowles) B.Mathew **LC.**

Gladiolus anatolicus (Boiss.) Stapf **LC.**

LAMIACEAE

Ajuga bombycina Boiss. **NT.**

Lamium garganicum L. subsp. *nepetifolium* (Boiss.) R. Mill. **LC.**

Marrubium globosum Montbret & Aucher ex Benth. subsp. *micranthum* (Boiss. & Heldr.) P.H.Davis **NT.**

Nepeta isaurica Boiss. & Heldr. **LC.**

Origanum saccatum P.H.Davis **NT.**

Phlomis armeniaca Willd. **LC.**

Phlomis monocephala P.H.Davis **NT.**

Phlomis russeliana (Sims) Benth. **LC.**

Salvia adenocaulon P.H.Davis **EN B1ab(i, iii)**
Salvia heldreichiana Boiss. ex Benth. **LC.**
Salvia potentillifolia Boiss. & Heldr. ex Benth. **NT.**
Scutellaria orientalis L. subsp. *pectinata* (Montbret & Aucher ex Benth.) J.R.Edm. **LC.**
Scutellaria salviifolia Benth. **LC.**
Sideritis bilgeriana P.H.Davis **VU B1ab(i)**
Sideritis brevibracteata P.H.Davis **VU B1ab(i, iii)**
Sideritis libanotica Labill. subsp. *violascens* (P.H.Davis) P.H.Davis **NT.**
Stachys citrina Boiss. & Heldr. subsp. *citrina* **NT.**
Stachys cretica L. subsp. *anatolica* Rech. **LC.**
Stachys iberica Bieb. subsp. *iberica* var. *densiplosa* R. Bhattachajee **LC.**
Thymra sintenisii Bornm. & Aznav. subsp. *isaurica* P.H.Davis **NT.**
LILIACEAE
Fritillaria acmopetala Boiss. subsp. *wendelboi* Rix **EN B1ab(i)**
PAPAVERACEAE
Papaver apokrinomenon Fedde **LC.**
PINACEAE
Abies cilicica (Ant. & Kotschy) Carr. subsp. *isaurica* Coode & Cullen **LC.**
PLANTAGINACEAE
Linaria corifolia Desf. **LC.**
Linaria genistifolia (L.) Mill. subsp. *confertiflora* (Boiss.) P.H.Davis **LC.**
Linaria genistifolia (L.) Mill. subsp. *polyclada* (Fenzl) P.H.Davis **NT.**
Veronica dichrus Schott & Kotschy **NT.**
Veronica multifida L. **LC.**
RANUNCULACEAE
Consolida glandulosa (Boiss. & Huet) Bornm. **LC.**
Consolida raveyi (Boiss.) Schröd. **LC.**
ROSACEAE
Amelanchier parviflora Boiss. var. *dendata* Browicz **LC.**
SAPINDACEAE

Acer hyrcanum Fisch. & Mey. subsp. *sphaerocaryum* Yalt. **VU B1a**
SCROPHULARIACEAE
Scrophularia scopolii Hoppe ex Pers. var. *longirostrata* Heywood **EN B1ab(i, iii)**
VIOLACEAE
Viola isaurica Contondr. & Quézel **VU B1ab(i, iii)**
XANTHORRHOEACEAE
Asphodeline prismatocarpa J. Gay ex Boiss. **VU B1ab(i, iii)**
Asphodeline rigidifolia (Boiss.) Baker **LC**

Teşekkür

Bu çalışmayı, 98/114 nolu proje ile destekleyen BAP (Bilimsel Araştırmalar Projeleri Koordinatörlüğüne) teşekkür ederiz.

4. Kaynaklar

- Akman, Y. 1990. İklim ve Biyoiklim. Palma Yayın ve Dağıtım, 319 s. Ankara.
- Anonim, 1974. Doğu Akdeniz Havzası Toprakları Serisi, Toprak Su Genel Müdürlüğü-Ankara.
- Anonim, 1999. Meteoroloji Bülteni, Meteoroloji Bölge Müdürlüğü, Konya.
- Aytaç, Z. & Anderberg, A.A. 2001. A new species of *Chrysophthalmum* Schultz Bip. (Asteraceae-Inula) from Turkey. Botanical Journal of the Linnean Society, 137, 211-214.
- Aytaç, Z., Duman, H. 2004. Six new taxa (Caryophyllaceae) from Turkey. Annales Botanici Fennici, 41, 213-221.
- Bilgili, B., Coppi, A., Selvi, F. 2012. *Nonea dumanii* sp. nov. (Boraginaceae) from the Taurus mountains (South Turkey). Nordic Journal of Botany, 30, 546-542.
- Davis, P.H. 1965-1985. Flora of Turkey and the East Aegean Island. Vol. 1-9, Edinburgh University., Press, Edinburgh.
- Davis, P.H., Mill, R.R., Tan, K. 1988. Flora of Turkey and the East Aegean Island (Supplement 1), Vol. 10. Edinburgh University., Press, Edinburgh.

- Duman, H. 1994. A new species from South-Anatolia- *Aethionema alanyae* (Brassicaceae). The Karaca Arboretum Magazine, 2(4), 171-176.
- Duman, H., Aytaç, Z., Ekici, M., Karavelioğulları, F.A., Dönmez, A., Duran, A. 1995. Three new species (Labiatae) from Turkey. Flora Mediterranea, 5, p:226.
- Duman, H. 1998. A new Species of *Minuartia* (Caryophyllaceae) from South Anatolia. The Karaca Arboretum Magazine, 4,59-162.
- Duman, H., Anderberg, A.A. 1999. An undescribed species of *Pentanema* Cass. (Asteraceae-Inuleae) from Turkey, with notes on the phylogenetic status of the genus. Botanical Journal of the Linnean Society, 129, 333-338.
- Duman, H., Aytaç, Z., Karevelioğulları, F. 2000. Gevne Vadisi'nin (Hadim-Alanya) Florası. Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği Yayın, No: 9. Ankara.
- Duman, H. 2001. A new species of *Arabis* L. (Brassicaceae) from South Anatolia. Botanical Journal of the Linnean Society, 137, 87-90.
- Ekim, T., Duman, H., Güner, A. 1999. A new *Allium* L. Species from Anatolia: *Allium goekyigitii* Ekim, H. Duman & Güner. Karaca Arboretum Magazine, 5,27-34.
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Duman, H., Aytaç, Z., Adıgüzel, N. 2000. Red Data Book of Turkish Plants (Pteridophyta and Spermatophyta). Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, Yayın No: 18. Ankara.
- Ertuğrul, K., Dural, H., Bağcı, Y. 2003. "The Rediscovery of *Sartoria* Boiss. & Heldr. (Pişiktaşığı, *Leguminosae/Fabaceae*): A Monotypic Endemic Genus of Turkey. The Karaca Arboretum Magazine, 7(1), 13-18.
- Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T., Başer, K. H.C. 2000. Flora of Turkey and the East Aegean Island (Supplement 2), 11. Edinburgh University., Press, Edinburgh.
- Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M., Babaç, M. T. (Edlr.) 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını. İstanbul.
- IUCN Red List Categories: Version 3.1. 2001. Prepared by the IUCN Species Survival Commission. IUCN, Gland Switzerland and Cambridge, UK.
- Koyuncu, M. 1994. A new species of *Allium* L. (Liliaceae) from Southern Anatolia. The Karaca Arboreteum Magazine, 2 (4), 177-180.
- Turan, A. 1985. Beyreli (Hadim-Konya) Dolayının Jeoloji İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Wagenitz, G., Hellwig, F.H. 2000. The genus *Psephellus* Cass. (Compositae, Cardueae) revisited with a broadened concept Free Access. Willdenowia, 30,34.